

ЗУСИЛЛЯ БУДУТЬ ЗОСЕРЕДЖУВАТИСЯ НА ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКАХ

З виступу Міністра Григорія Реви на парламентських слуханнях у Верховній Раді України "18 років Чорнобильської катастрофи. Погляд у майбутнє", які відбулися 21 квітня 2004 року

Вісімнадцять років тому Чорнобиль печуваною бідою увійшов у наші серця і душі і ще довго нестерпним болям нагадуватиме про себе навіть надалеким нашим нащадкам. Згадаймо і вшпануймо доземним поклоном вогнеборців і ліквідаторів, які захистили собою не тільки Україну, а й усе людство. Згадаймо всіх, кому вкоротило віку це рукотворне лихо і щиро вибачимося перед постраждалими, яким ми поки що не можемо допомогти у повній мірі, як це визначено законодавством.

Вісімнадцять років минуло з трагічної квітневої ночі 1986 року. Чимало зроблено для ліквідації смертоносного сліду найбільшої та найстрашнішої з техногенних катастроф. І буде справедливим зазначити, що світ не був байдужим до нас, за що ми щиро вдячні. Ми вітаємо проголошення ООН 26 квітня Міжнародним Днем пам'яті жертв радіаційних аварій і катастроф. Але, основний тягар рятувальної і відновлювальної місії, яка не має аналогів у світі, взяла на себе Укра-

їна, вважаючи її своїм святим обов'язком перед героями і жертвами Чорнобиля.

Чорнобильська катастрофа виявила не тільки героїзм, зла-

всіх ступенях захисту потерпілого населення. Свої зусилля нині й у перспективі наша держава докладала і докладатиме для пом'якшення наслідків ру-

котворного чорнобильського лиха й абсолютного унеможливлення його появи будь-де у майбутньому. Дуже хотілося б стерти з пам'яті слово Чорнобиль, але воно кожного дня нагадує нам своїми проблемами і необхідністю їх розв'язання. Є палке бажання зробити для чорнобильців все, що передбачено законодавством, тим більше, що вони цього заслуговують. Але, як і у минулі роки, ми змушені діяти в межах реальних можливостей. І щоб конкретно визначитися, у який спосіб на даному етапі допомагати людям, потрібна критична оцінка пройденого шляху, визначення нових підходів до розв'язання чорнобильських проблем. Адже час іде, суттєво змінюється ситуація в країні, поліпшується радіаційний стан, та, на превеликий жаль, не на краще змінюється ситуація серед постраждалих.

годжені, чіткі і самовіддані дії ліквідаторів, але й висвітлила низку проблем і недоліків, над подоланням яких здійснювалася напружена робота. Адже проблеми, породжені нею, не втрачають на часі своєї гостроти і актуальності. Соціальні наслідки цієї аварії не мають прецеденту в історії людства і тому вимагають посиленої уваги та ефективної роботи на

магати людям, потрібна критична оцінка пройденого шляху, визначення нових підходів до розв'язання чорнобильських проблем. Адже час іде, суттєво змінюється ситуація в країні, поліпшується радіаційний стан, та, на превеликий жаль, не на краще змінюється ситуація серед постраждалих.

(Далі – стор. 2)

ЗУСИЛЛЯ БУДУТЬ ЗОСЕРЕДЖУВАТИСЯ НА ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКАХ

(Продовження. Початок на 1 сторінці)

Серйозне занепокоєння викликає тенденція зростання інвалідності серед чорнобильців, яких лише за минулий рік збільшилося майже на 4 тис. осіб і загалом становить 102 тисячі. Непокоїть значний відсоток хворих серед ліквідаторів - 93 і неможливість впливати на рішуче пом'якшення цих негативних процесів і явищ. Дуже повільно скорочується черга на забезпечення постраждалих громадян житлом, у якій перебуває близько 25 тис. сімей інвалідів і переселенців та 22 тис. ліквідаторів 2 категорії. Не припиняється, хоч і став значно меншим, потік звернень і скарг громадян, скривджених чиновниками місцевих органів влади, або невдоволених щорічним обмеженням дії Чорнобильського законодавства.

Залишається до кінця неупорядкованою інфраструктура місць компактного проживання і переселення. Багато проблем у зоні відчуження і безумовного (обов'язкового) відселення.

Саме до цих больових точок привертала нашу увагу постанова Верховної Ради за результатами парламентських слухань "17-та річниця Чорнобильської катастрофи. Досвід подолання", рекомендації і завдання якої в міру реальних можливостей зrealізовані. Цьому сприяла концентрація зусиль центральних і місцевих органів влади, місцевого самоврядування, активна співпраця з комітетами Верховної Ради і, насамперед з профільним, безпосередні контакти з народними депутатами, науковцями, громадськими організаціями і громадянами.

Зосередження матеріальних і фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках подолання наслідків катастрофи, дозволило з окремих питань дещо стабілізувати ситуацію, а на деяких напрямках її поліпшити. Якщо бути конкретним, то тенденція до стовідсоткового фінансування чорнобильських програм згідно з державним бюджетом на відповідний рік стала нормою; не допущено зниження показників соціального захисту постраждалих та ефективності робіт із протирадіаційного захисту населення і територій, що зазнали радіоактивного забруднення; в основному забезпечено виконання завдань, передбачених Комплексною програмою обов'язкових заходів у зоні відчуження і безумовного відселення, а також реалізовано низку заходів щодо стабілізації радіоекологічної ситуації, підтримання встановленого рівня радіаційної безпеки, санітарного, пожежного стану та запобігання

поширенню радіонуклідів поза її межами; розвивається і поглиблюється законодавча і нормативно-правова база з чорнобильських питань, насамперед стосовно серйозної ревізії основного Чорнобильського закону з тим, щоб його норми враховували час, що минув після аварії, результати заходів і робіт з мінімізації наслідків катастрофи, набутий досвід і реальні можливості держави.

Чорнобильське законодавство має бути переорієнтовано на новий етап подолання віддалених наслідків катастрофи, суть якого полягає у довгостроковій медичній і психологічній реабілітації постражда-

Геннадій Руденко - голова профільного комітету ВР України

лих, а також економічного та екологічного оздоровлення радіоактивно забруднених територій; не припинялися процеси оздоровлення, капітального будівництва, забезпечення постраждалих житлом; неослабно і найсуворіше відстежується рух і використання за призначенням коштів, виділених під чорнобильські програми.

Створено Банк даних всіх категорій постраждалих і робота в цьому напрямку має продовжуватися з тим, щоб він став джерелом об'єктивного інформування населення щодо впливу наслідків Чорнобильської катастрофи і прийняття адекватних управлінських рішень.

Якщо взяти найближчу перспективу, то Міжнародний чорнобильський фонд при МАГАТЕ у 2005 році має дати свої висновки щодо впливу Чорнобиля на стан здоров'я постраждалих та визначити контрзаходи, які необхідно запроваджувати на забруднених територіях. Але ми жили, живемо і будемо жити на цій землі, нам її відроджувати, нам захищати постраждалих і давати правдиву відповідь про їхню долю не коли-небудь, а вже сьогодні. Разом із тим, і на превеликий жаль, незбалансованість між потребою у коштах, визначеною на підставі Чорнобильського законодавства та видатків із держбюджету, значно обмежує обсяг допомоги, а від деяких видів виплат і цілком примушує відмовлятися.

У зв'язку з цим, зменшується кількість оздоровлених, мі-

зерні кошти, які виділяються на ліки (14 грн. 70 коп. на постраждалого), викликають справедливе невдоволення тих, кому вони конче потрібні; десятки років люди чекають своєї черги на переселення або отримання житла, яке їм зобов'язані надати відповідно до законодавства; через відсутність коштів була паралізована наукова діяльність.

Недооцінка комплексних наукових досліджень позбавляє можливостей прийняття обґрунтованих управлінських рішень, визначення ризиків для здоров'я, пов'язаних із опроміненням внаслідок катастрофи, вивчення впливу радіоактивного забруднення на навколишнє природне середовище і можливих наслідків впливу цього явища для конкретних груп населення, які піддаються ризику через спосіб життя.

Роботи з оцінки наслідків Чорнобильської катастрофи мають бути продовжені для здійснення адекватної політики щодо забруднених територій і проведення комплексу заходів з економічної, соціальної та медико-психологічної реабілітації населення.

Результати наукових досліджень конче потрібні для об'єктивного інформування населення з усіх питань наслідків катастрофи і, насамперед, у частині, яка стосується конкретної особистості.

З метою уникнення таких негативних явищ, радикального підвищення ефективності державної політики для поліпшення якості життя населення, забезпечення прав громадян, значного підвищення рівня державних соціальних стандартів, Уряд розробив відому вам Програму, якої чітко і неухильно дотримується.

Для забезпечення соціального захисту вразливих верств населення і мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи здійснюватимуться заходи щодо повного погашення заборгованості минулих років із виплати компенсацій, пільг громадянам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи та недопущення виникнення такої заборгованості; створення умов для відродження і сталого економічного розвитку територій, що зазнали радіоактивного забруднення, забезпечення поліпшення радіоекологічної ситуації та фізичного захисту радіаційно небезпечних об'єктів; співпраці з міжнародними організаціями щодо реалізації заходів із закриття Чорнобильської атомної електростанції та розв'язання у зв'язку з цим соціальних проблем, перетворення об'єкта "Укриття" в екологічно безпечну систему і спо-

ЗУСИЛЛЯ БУДУТЬ ЗОСЕРЕДЖУВАТИСЯ НА ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМКАХ

(Закінчення. Початок на 1 сторінці)

рудження виробничого комплексу "Вектор" із захоронення та зберігання радіоактивних відходів.

Кабінет Міністрів вважає, що виконання цих ключових завдань, передбачених програмою "Послідовність. Ефективність. Відповідальність", і тих, що витікають із Чорнобильського законодавства, дасть змогу на базі позитивних тенденцій соціально-економічного розвитку, досягнутих у 2003 році, успішно реалізувати пріоритетні завдання, перш за все в соціальній сфері, у тому числі й у сфері соціального захисту чорнобильців; прискорити інтеграційні процеси, посилити інвестиційний інтерес до чорнобильських програм з боку іноземних інвесторів і партнерів; створити надійний бар'єр на шляху розповсюдження радіонуклідів, посиливши відповідну роботу в зоні відчуження утримати від розбалацова-

вільного захисту населення, запобігання виникнення техногенних катастроф. Заходи з реформування Міністерства, які здійснюються на виконання актів Президента України, законодавства, саме на це і спрямовані.

Крім того, опрацьовуються питання внесення змін до державного бюджету 2004 року з метою збільшення фінансування найбільш соціально наповнених програм, виділення коштів на науку, забезпечення ліками на оздоровлення і реалізацію заходів та робіт у зоні відчуження. Ми дуже розраховуємо на вашу підтримку в цьому.

Уважно і конструктивно працює спеціально утворена Кабінетом Міністрів міжвідомча комісія з розгляду та вирішення питань соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, яку

громадськими організаціями акції протесту і безпідставні вимоги, питання вивчається дуже уважно, особливо в частині можливих наслідків. Ми вже знаємо ціну помилок у площині розв'язання чорнобильських проблем і тому не маємо права повторювати їх.

Ми виступаємо за розв'язання проблеми так, як це визначено Програмою діяльності Кабінету Міністрів України: забезпечення соціальних виплат постраждалим - за центральним органом виконавчої влади, який відповідає за проведення соціальної політики; реалізація інших бюджетних програм, заходів і робіт з мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи - за Міністерством з питань надзвичайних ситуацій. Програма схвалена Верховною Радою і, якщо ми дійсно коаліція, то давайте діяти відповідно прийнятого рішення.

Шановні учасники парламентських слухань!

Враховуючи те, що з цілої низки питань будуть виступати керівники інших центральних органів виконавчої влади, народні депутати, представники регіонів, я зупинився на окремих, але найбільш гострих питаннях, які хвилюють усіх нас і, насамперед, чорнобильців. Але, оскільки я виступаю за дорученням Уряду, хотів би зазначити, що ми усвідомлюємо свою відповідальність за стан справ у дорученій сфері. Ми гостро відчуваємо і напевно знаємо, що зроблено недостатньо для задоволення потреб потерпілих і мінімізації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Уряд і Міністерство робитиме все можливе, щоб максимально забезпечити виконання законів України, аби кожен чорнобильцеві відчув, що діяльність центральних і місцевих органів влади, зусилля вчених, медиків, громадських організацій спрямовані на кінцеві позитивні результати заради благополуччя українського народу.

сті відлагоджений механізм реалізації Чорнобильського законодавства в умовах часткового перегляду усталених програм і сфери відповідальності.

Хотів би зазначити, що Уряд України завжди уважно і відповідально ставився до рекомендацій парламентських слухань і в майбутньому докладе зусиль до вдосконалення законодавчого забезпечення, радіаційного, медичного, соціального, екологічного і ці-

лочлює Віце-прем'єр-міністр Дмитро Володимирович Табачник, і, зокрема, визначення доцільності створення центрального органу виконавчої влади спеціально уповноваженого лише у справі Чорнобильської катастрофи. Розуміючи, що це положення зайняло місце у відповідній постанові Верховної Ради за результатами минулорічних парламентських слухань, в основному організовані деякими

У слуханнях "18-та річниця Чорнобильської катастрофи. Погляд у майбутнє" взяли участь Міністр з питань надзвичайних ситуацій Г.В. Рева, Міністр праці та соціальної політики України М.М. Папів, Голова Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи Г.Б. Руденко, народні депутати, представники громадських організацій, експерти.

Цьогорічні парламентські слухання мають особливе значення, адже саме з 2004 року Урядом прийнято рішення про передачу значної частини повноважень та дев'яти соціальних програм, пов'язаних з "чорнобильською" проблемою, від МНС до Міністерства праці та соціальної політики.

У своєму виступі М. Папів підкреслив логічність рішення Уряду про передачу "чорнобильських" повноважень до компетенції установи, яка займається впровадженням соціальних

програм, адже "чорнобильська" проблема з роками трансформувалася з техногенної в, переважно, соціальну. Наразі, близько 90% передбачених в бюджеті коштів на фінансування "чорнобильських" програм, мають саме соціальне спрямування, тому проблемами постраждалих від Чорнобильської катастрофи мають опікуватися фахівці з питань соціальної політики - представники профільного міністерства. Адже, саме ця державна установа здатна забезпечити комплексний підхід до проблеми соціального захисту "чорнобильців", оскільки має відповідний досвід та розгалужену систему надання пільг і допомоги.

В такій ситуації своєю головною стратегічною метою Міністра вбачає передусім акцентування уваги на проблемах конкретної людини, виходячи з того, що за числом у 3 млн. постраждалих від катастрофи на ЧАЕС, стоїть не абстрактне поняття "категорії населення", а конкретна людина з конкретними проблемами.

